

Universitets- og høyskolerådet

v/Vidar Røeggen

Oslo, 15.2.2024

Innspill til utredning av publiseringsindikatoren

Vi viser til invitasjon fra 15.desember 2023 til å gi innspill til arbeidet med utredning av publiseringsindikatoren, og takker for muligheten til å spille inn. Publiseringsindikatoren, kanalregisteret og koblingen til finansieringssystemet står sentralt for forskningsinstituttene. Forskningsinstituttene fellesarena (FFA) har tidligere gitt flere innspill knyttet til arbeidet med publiseringsindikator, statistikk og kanalregisteret og publiseringsstatistikken, blant annet gjennom: [FFAs innspill](#) til Finansieringsutvalget for universitet- og høyskolesektoren¹ og [FFAs innspill](#) til Hatlen-utvalgets rapport "Finansiering av universitet og høyskoler"².

FFA representerer 33 forskningsinstitutter som har en rekke fellestrekk. Et av fellestrekke er grunnbevilgningen fra NFR, der publiseringsindikatoren inngår som en av fem indikatorer i den resultatbaserte delen. Samtidig er det variasjon mellom instituttene i størrelse/antall ansatte, publiseringsvolum, fagfelt det publiseres innenfor og bruken av publiseringsindikatoren og kanalregisteret.

I dette innspillet vil vi ta utgangspunkt i spørsmålene fra invitasjonsbrevet, og samtidig trekke frem noen overordnede betraktninger. Vi vil forsøke å både trekke frem noen innspill som er felles for de fleste instituttene, og samtidig kommentere noe der ønskene spriker mer. I tillegg leverer mange av instituttene egne innspill, som vil bidra til å utfylle bildet og vise både fellestrekk og forskjeller på en god måte.

FFA har tidligere etterspurt en vurdering av hvilke konsekvenser endringer i finansieringssystemet vil få for det samlede forskningssystemet og samspillet mellom de forskningsutførende sektorene (i innspillene nevnt over). Vi har blant annet pekt på prinsipper fra [Strategi for helhetlig instituttpolitikk](#)³ der det står at "*politikkutvikling for én av de forskningsutførende sektorene alltid må ses i sammenheng med politikken for de øvrige forskningsutførende sektorene*". Når publiseringsindikatoren ikke lenger skal brukes i UH-sektoren, vil det kunne påvirke utviklingen og bruken av indikatoren, samt samspillet mellom UH-sektor og instituttsektoren. Vi er derfor glade for arbeidet som nå gjøres av arbeidsgruppen med å utrede bruken av publiseringsindikatoren, og for å kunne bidra med innspill i dette viktige arbeidet.

Innledningsvis vil vi si at vi mener det er positivt at rapportering/nasjonal statistikk for vitenskapelig publisering videreføres i alle sektorene. Det samme gjelder videreføringen av kanalregisteret, der vi blant annet vil fremheve behovet for å bevare faglige vurderinger og samtidig muligheten for forenkling av organiseringen.

¹ [FFAs innspill Finansieringsutvalget for universitets- og høyskolesektoren \(abelia.no\)](#) 5.1.2021

² [Høringsbrev fra FFA: "Finansiering av universitet og høyskoler" \(abelia.no\)](#) 7.6.2022

³ [Strategi for helhetlig instituttpolitikk \(regjeringen.no\)](#)

FFA er også positive til at publiseringsindikatoren beholdes i finansieringssystemet til forskningsinstituttene (og i helseforetakene)⁴. For instituttene del er det ønskelig å beholde publiseringsindikatoren, blant annet fordi den er hensiktsmessig for å synliggjøre vitenskapelig publisering og kvalitetsvurdering av forskningen. Som vi tidligere har spilt inn, mener vi publiseringsindikatoren er et nødvendig insentiv til å publisere i flere miljøer og vi har meldt at vi er urolige for kvaliteten i registreringene når nå publisering ikke gir uttelling i finansieringssystemet i UH-sektoren. En svekket kvalitet på publiseringsregistrering vil være svært negativt for hele forskningssektorens faglige synlighet og omdømme, ikke minst for internasjonalt samarbeid. Vi vil også trekke frem viktigheten av en tydelig målsetting for indikatoren, og at den må være relevant og stimulere til kvalitet.

De konkrete spørsmålene:

1. Hvordan bruker dere publiseringsindikatoren i dag, herunder?

a) Statistikken den produserer (styring, analyse, strategi, ansettelse, evaluering, insentiv på individnivå, til fordeling av ressurser internt etc.)

- Felles for forskningsinstituttene i FFA er at publiseringsindikatoren inngår i beregningen av grunnbevilgning. Som beskrevet i [Retningslinjer for statlig grunnbevilgning til forskningsinstitutter og forskningskonsern](#)⁵ brukes statistikk fra publiseringsindikatoren i utregningen av den resultatbaserte delen av grunnbevilgningen. I dag vektes indikatoren vitenskapelig publisering med 33%. Blant de øvrige indikatorene er det kun nasjonale oppdragsinntekter (43 %) som vektes høyere. Publiseringsindikatoren vektes altså nest høyest, og sender på den måten et signal om at publisering bør prioriteres og legges til rette for i forskningsinstituttene
- Publiseringsindikatoren brukes også som en av fire kvalifiseringsindikatorer for deltagelse i ordningen med statlig grunnbevilgning ⁶.

Den øvrige bruken av publiseringsindikatoren varierer noe mellom instituttene – både basert på størrelse, publiseringsvolum og fagdisiplin. Her oppsummeres noen erfaringer:

- Publiseringsindikatoren og publiseringsstatistikken brukes for å holde oversikt over egen publisering og utviklingen av denne. Statistikken er også viktig for benchmarking og sammenligning med andre forskningsinstitutter og forskningsutførende institusjoner. Flere institutter har inkludert indikatoren som del av instituttets mål.
- Publiseringsindikatoren bidrar til å synliggjøre at forskningen har høy kvalitet, fagfelle vurderes og publiseres. Det bidrar også til å skape forståelse for publiseringen som en måte å kvalitetssikre, dele og formidle resultatene.
- Indikatoren kan både motivere til økt publiseringsaktivitet og til høy kvalitet og publisering i høyt rangerte tidsskrifter. Hvordan indikatoren virker som et insentiv vil variere mellom instituttene og kanskje også innenfor samme institutt. I fagmiljøer der man ønsker å øke publiseringsraten, kan indikatoren være et insentiv for å øke volum. For fagmiljøer som allerede publiserer mye, vil uttelling for kvalitet være et viktigere og mer relevant insentiv.

⁴ Strategi for helhetlig instituttpolitikk. [Meld. St. 14 \(2022–2023\) - regjeringen.no](#)

⁵ [Retningslinjer for statlig grunnbevilgning til forskningsinstitutter og forskningskonsern - regjeringen.no](#)

⁶ [Statlig grunnbevilgning til forskningsinstitutter og forskningskonsern \(forskningsradet.no\)](#)

- Instituttene bruker publiseringsstatistikk på aggregert nivå, samt i varierende grad fordelt på mindre enheter. Vektingen av resultatindikatorerne i beregning av grunnbevilgning trekkes frem av noen som en modell for å fordele ressurser mellom deler av organisasjonen. Statistikken kan også være et verktøy for å se hvilke fagmiljøer og deler av organisasjonen som kan øke sin publiseringsaktivitet.
- Noen institutter bruker statistikken som grunnlag for å belønne gode publikasjoner og høy publiseringsaktivitet – enten på grunnlag av publiseringspoeng eller andre måter å måle publiseringsaktivitet. Noen har også koblet publiseringsaktivitet til ulike bonusordninger.
- Statistikken kan også brukes til å følge andel åpen publisering

b) Informasjonen i Kanalregisteret (informasjon til forskere om kanaler med gode rutiner for kvalitetskontroll og kanaler som tilbyr åpen publisering)

- Kanalregisteret er en viktig kvalitetskontroll og et sentralt hjelpemiddel for å navigere i det overveldende antallet tidsskrifter og publiseringskanaler. Det er viktig vurdering av kvalitet på publiseringskanalene, og for å unngå useriøse aktører og såkalte røvertidsskrifter.
- Registeret er også et viktig hjelpemiddel for valg av publiseringskanal med tanke på åpen publisering og kompatibilitet med Plan S.
- Det er også viktig og nyttig at kanalregisteret viser hvilke tidsskrifter som gir uttelling
- Flere institutter spiller inn at kanalregisteret er mindre nyttig/egnet for tverrfaglig forskning enn for "smalere" tema/fagdisipliner. Tidsskriftene vurderes av fagkomiteer, men mange opplever at systemet ikke fanger opp gode publiseringskanaler for tverrfaglig forskning i like stor grad.
- På den andre siden kan noen oppleve det vanskelig å finne høyt rangerte tidsskrift innen spissede/spesialiserte tema, ettersom de ofte vil inngå i en større kategori.

c) Eventuelt annen bruk?

Her vil vi hen vise til innspill fra det enkelte institutt

2. Bør vi involvere forskersamfunnet i vurdering av kvalitet på kanalnivå i fremtiden? I dag har publiseringsutvalget en organisasjon med nasjonale fagorgan og publiseringskomiteer som gir råd i forbindelse med godkjenning av vitenskapelige publiseringskanaler (nivå 1), som gir råd når publiseringsutvalget mottar bekymringsmeldinger (fra kanaler i gråsonen, via mistanke om papirmøller til rene røvertidsskrifter) og som identifiserer og avgrenser fagenes ledende publiseringskanaler (nivå 2).

a) Bør vi videreføre en faglig organisering av arbeidet med kvalitet i Kanalregisteret eller kan dette løses administrativt.

- Det er stor oppslutning om behovet for faglige vurderinger i arbeidet med Kanalregisteret. Forskere og fagmiljøer sitter tettest på faget og utviklingen som skjer innen forskning og tilgjengelige publiseringskanaler. Det er også nyttig at fagpersoner bidrar til å melde bekymringer og vurdere tidsskrifter som plasseres på nivå X.
- Mange erfarer samtidig at instituttene i liten grad er representert i de faglige komiteene, i motsetning til UH-sektoren. Det samme trekkes frem i Utsynsmeldingen (kapittel 7, s 106) "det er i hovedsak forskere fra universiteter og høyskoler som deltar i de faglige komiteene

som vurderer nivåinndelingen”⁷. Her er det selvsagt en avveining av ressursbruk, men vi tror det vil være en styrke om instituttene blir bedre representert i komiteene og vurderingene av nivåinndeling.

- Samtidig etterspør flere en forenkling av systemet. I dag består systemet av svært mange faglige komiteer, fagorgan og publiseringsutvalg. Vi mener det bør vurderes å samle faglige vurderinger på mer overordnet/aggregert nivå, med færre enheter. Da vil man sannsynligvis kunne spare administrasjon og arbeid, og det vil være lettere for instituttene å bidra med ressurser inn i komiteene.
- For øvrig er det noe variasjon i hvordan instituttene vurderer de ulike nivåene og behov for faglige vurderinger. Noen fremhever behovet for faglige vurderinger på alle nivå for god kvalitetssikring, mens andre nevner muligheten for å differensiere mellom nivåene og ha større innslag av faglig vurdering jo høyere opp i nivåene man kommer.
- Vi vil også trekke frem en av anbefalingene fra rapporten "[Strategi for vitenskapelig publisering etter 2024](#)"⁸. Her anbefales bl.a. myndighetene å "bidra til at det nasjonale kanalregisteret kan integreres med relevant internasjonal infrastruktur". Dette mener vi er viktig å følge opp, og oppfordrer utvalget til å ta det med i videre arbeid.

b) Bør vi videreføre arbeidet med å skille på kvalitet på kanalnivå, eventuelt skille på kvalitet på en annen måte (annen type informasjon) eller bare skille mellom godkjente og ikke godkjente kanaler.

- Hovedsakelig støttes en inndeling i ulike nivåer. Det er store kvalitetsforskjeller mellom tidsskriftene og viktig med hjelpemidler for å navigere i dette landskapet.
- Det kan også være en fordel at kvalitet gjenspeiles med nivåinndeling i uttellingen. Nivådeling trekkes bl.a. frem som et insentiv til å publisere i høyt rangerte tidsskrifter, og fremme kvalitet fremfor kun antall publikasjoner.
- Ønske om å ha et nivå 2 som har høy kvalitet og gir mer uttelling trekkes frem av flere institutter.
- Vi vil også trekke frem her, som tidligere nevnt, at tverrfaglig forskning kan komme dårligere ut enn mer spissede fagdisipliner i nivåinndelingene. Dette rammer flere deler av instituttsektorens forskning, som ofte i sin natur er anvendt og tverrfaglig. (med unntak som nevnt i pkt. 1b).)

3. Hvordan bør vi organisere arbeidet med rapportering? I mandatet fra regjeringen legges det til grunn at rapportering av vitenskapelige publikasjoner skal videreføres, men spørsmålet er om dette kan gjøres mer effektivt enn i dag.

a) Hvordan organiserer dere arbeidet med rapportering i dag?

- Vi er glade for at rapporteringen av vitenskapelige publikasjoner videreføres
- Når det gjelder organisering av arbeidet med rapportering, erfarer vi at det er noe variasjon mellom instituttene. De fleste har sentralisert ansvaret for årlig rapportering for instituttet, og har en fast ansvarlig for dette. Mange har også hjelp av bibliotekar e.l. som er tilgjengelig for forskere både ved registrering og ved valg av tidsskrifter (jf. spørsmål 2 om kanalregister)

⁷ Utsyn over kompetansebehovet i Norge [Meld. St. 14 \(2022–2023\) - regjeringen.no](#) (Kap 7, s.106)

⁸ [Open Science | Strategi for norsk vitenskapelig publisering etter 2024](#)

- Det er også vanlig at enkeltforskere registrerer egne artikler/prosjekter, men også her er det variasjon/unntak.

b) Har dere forslag til hvordan dette arbeidet kan organiseres mer effektivt, slik at institusjonene får redusert rapporteringsbyrde samtidig som vi klarer å opprettholde kvalitet i datagrunnlaget?

- På dette punktet er det stor variasjon mellom instituttene, så her vil innspillene fra det enkelte institutt gi bedre innsikt.
- Generelt kan vi trekke frem at mange ser frem til omlegging fra Cristin til Nasjonalt vitenarkiv (NVA) når den er ferdig utviklet, testet og kan implementeres, og håper det vil medføre enklere og mer automatiserte prosesser. Mindre behov for manuelle registreringer og mer automatiserte prosesser vil gjøre at forskningsinstitusjonene får redusert rapporteringsbyrde og kan fokusere på å kontrollere/godkjenne oppføringer.

Avslutningsvis vil vi ønske arbeidsgruppen lykke til med viktig arbeid. FFA bidrar gjerne om ønskelig i videre dialog.

Vennlig hilsen

Agnes Landstad

Daglig leder FFA

Merete Kile Holtermann

Spesialrådgiver FFA